

MASCA: ATUNCI ȘI ACUM.

Ancheta proiectului „Dialogurile Bibliotecii”

Mihail Vakulovski

„Până să înceapă pandemia, din cauza coronavirusului, *mască* era un cuvânt foarte rar rostit, scris sau chiar gândit. Asta fiindcă în cazuri foarte rare vedeam un om cu mască, la teatru, ori la circ, ori la televizor un medic, ori la proteste, ori vedeai vreun grup de asiatici cu mască, pe care îi băgai imediat într-o poezie, fiindcă ni se părea foarte interesant, original și curios să vezi un om cu mască.

După ce ne-a lovit pandemia, cred că fiecare om, în fiecare zi, măcar gândește cuvântul *mască*, dacă nu chiar și îl rostește de mai multe ori pe zi. Mască este nu numai necesară, este chiar obligatorie. De exemplu, în orașul în care locuiesc, de unde vă povestesc, Brașov, nu poți ieși din casă fără mască, adică fără mască poți sta doar în casă.

Mască înseamnă grijă, grijă față de sănătatea ta, față de sănătatea familiei tale, a colegilor de serviciu, față de oamenii cu care te întâlnești. Mască este respect, respect pentru munca medicilor, care se luptă la propriu cu viețile oamenilor. Mască înseamnă prietenie, dragoste.

Poartă mască sau stai în casă!”

Radu Vancu

„Înainte de pandemie, pentru mine, bănuiesc că pentru toată lumea, mască era o formă de ascundere a identității proprii din diverse rațiuni, de cele mai multe ori ilicite, pentru a-ți proteja identitatea. Era o modă de a te proteja, atunci când făceai ceva ilicit, era deci o formă de egoism. Mască în lumea dinaintea pandemiei era pentru mine o formă de egoism.

După pandemie sau acum, în timpul pandemiei, nu am depășit-o încă. Mască este, dimpotrivă, o formă de a proteja pe ceilalți, este în mod fundamental o formă de altruism, este opusul riguros al sensului pe care îl avea înainte de pandemie și mi se pare formidabilă conversiunea asta semantică. Foarte rar s-a întâmplat în istoria omenirii ca un obiect să capete atât de rapid sensul riguros opus, simbolic vorbind, a ceea ce reprezenta cu puțină vreme înainte. De aceea, când văd oameni cu măști pe stradă, ceea ce ar fi

reprezentat înainte de pandemie ceva amenințător sau de minciună colectivă, să spunem, înseamnă acum pentru mine un act de altruism colectiv. Toți acești oameni pe care îi văd cu măști pe stradă sunt oameni care încearcă să-i protejeze pe ceilalți și indiferent de amploarea tragediei colective pe care o traversăm – constat că suntem mai mulți cei cu mască, ceea ce înseamnă că există totuși mai mulți oameni altruști pe lume decât am crede la o primă vedere. Și asta îmi dă multă speranță în destinul nostru, al tuturor.”

Tudor Crețu

„Înainte de pandemie, am avut un episod în care într-adevăr masca a fost partea unei obsesii, e vorba de episodul biografic captat în romanul *Omul negru* de Richard Morgan. El a apărut în 2008 la Editura Cartea românească și este povestea unui practicant de *mingiuțu*, pentru care această identitate de minge (mingealău, mă rog, cum pui problema) este de fapt identitatea reală. Acel mascat interior, acel luptător de elită, acea identitate subterană a fost o obsesie însoțită de altele, de o obsesie a anumitor culori, de obsesia culorii negru, de obsesia albastrului închis, de obsesia culorilor nocturne, de o anumită obsesie a invizibilității și umbrei, a celui care calcă fără să se audă el însuși călcând, a celui care calcă fără să lase urme, iar a celei identități, dacă vreți, imateriale, adică pur spirituale și care este cea mai puternică. Mască n-am purtat decât, mă rog, fiind copil, înainte de pandemie, la antrenamentele de minguțu, pe care le făceam și care pentru mine au avut un rol de îndrumar, dacă vreți, mai mult spiritual decât pur marțial, nu se purta așa ceva. Uneori mă jucam, ani mai târziu, îmi trăgeam eșarfa peste nas, cam cum se trage acuma și masca, dacă o porți corect ș.a.m.d. Dincolo de asta, masca nu a fost pentru mine, să zicem, o temă de gândire, nu masca, nu înțeleasă ca obiect, cum e acuma.

Acum port mască, port mască pentru că e necesar să o port, pentru că te protejezi și protejându-te pe tine protejezi și pe alții. Dar dincolo de ghișele medicale și sanitare ale acestei vremi, e clar că e vorba de o... de un accesoriu, mai bine zis, care se psihologizează. Masca este și o nouă față, dacă vreți, și, din punctul ăsta de vedere, turcoazul a devenit cea mai facială culoare. Afișul preliminar, pe care l-am făcut pentru LitVest-ul de anul ăsta a fost o față texturată, acoperită cu text până acolo unde începea masca, până la nas, adică pe jumătate, masca ascunzând în acest context artistic o parte a textului facial, dar nu tot acest text, nu tot acest mesaj.

Sigur că sunt și aicea diferite interpretări, de exemplu, că purtatul măștii facilitează cititul ochilor, adică cititul oglinzii sufletului, ca să folosim alt clișeu, că masca, mă rog, poate să însemne și altceva decât versiunea ei standard, acea mască, acea fâșie turcoaz cu două elastic agățate. Masca a devenit în multe părți un fel de declarație corporală, dacă vreți, un fel de steit cu personalizări, prin inscripții, prin mai știu eu ce. A devenit, de fapt, un accesoriu ca oricare altul. Eu sper să scăpăm de el cât mai repede, sper să facem din nou FAȚĂ, sper ca toată această pandemie

---

Masca este, dacă vreți, cel mai obligatoriu, cumva, accesoriu azi și, de fapt, masca a devenit simbolul acestei pandemii, implicit, nu doar simbolul unei atitudini față de boală, ci și simbolul unei perioade.

---

să treacă într-un timp cât mai util, adică cât mai scurt, și mi-e dor să văd fețe întregi, oameni întregi, mi-e dor să văd guri vorbind și nasuri respirând. Numai că mă tem uneori că uit masca, mă caut prin buzunare, mă întorc, m-am întors de câteva ori din fața blocului ș.a.m.d. Din punctul ăsta de vedere, masca este, dacă vreți, cel mai obligatoriu, cumva, accesoriu azi și, de fapt, masca a devenit simbolul acestei pandemii, implicit, nu doar simbolul unei atitudini față de boală, ci și simbolul unei perioade. Din unghiul ăsta, ea va lăsa urme pe față, adică nu doar masca, nu ea ca obiect, ci această perioadă va lăsa urme pe expresia noastră, pe privirea noastră, poate chiar și pe identitatea noastră. Dacă lucrurile vor trece cu bine, ne vom aminti de purtatul ei ca de o formă nu doar de urgență, ci și de divertisment: «Am făcut-o și pe asta», vom spune, dar... cine știe când.”

Raluca Selejan

„Înainte de pandemie, masca era pentru mine cartea pe care o citeam la terasă, aici în Timișoara, în Piața Unirii, ca să nu mă deranjeze nimeni, să nu se așeze nimeni cu mine la masă. Înainte de pandemie, masca era pentru mine, erau pentru mine căștile, pe care le băgam în urechi ca să ascult muzică atunci când mergeam pe jos sau când lucram la ceva de aici, din librărie, din nou, să nu fiu deranjată, să nu interacționez cu cineva, să rămân eu cu gândurile mele. Înainte de pandemie, masca erau costumele în care mă îmbrăcam atunci când veneau copiii la librărie pentru ateliere de lectură și înainte de pandemie, bineînțeles că la toată lumea masca era acest obiect pe care îl purta medicul sau stomatologul atunci când mergeam la el.

Acum, în timpul pandemiei, masca asta pe care o port acum pe jumătate de față este motivul pentru care fac ochii mari și pentru care mă duc spre oamenii pe care îi cunosc și pe care îi văd pe stradă sau care intră în librărie, pentru că mă face să îmi doresc mai multă interacțiune cu ei. Dacă înainte fugeam și preferam să fiu singură cu gândurile mele, acum îmi doresc să interacționez și să vorbesc cu prietenii mei, să văd cum sunt, ce fac și cum le merge. Bineînțeles, acum, în timpul pandemiei, masca asta pe care o port pe față toată ziua pe stradă și în librărie este ceea ce îi protejează pe oamenii din fața mea.”

Maria Pilchin

„M-a rugat scriitorul Alexandru Vakulovski să spun ceva despre mască, despre purtătorul de mască și m-am gândit că e o întrebare foarte bună, de actualitate. Și mi-a venit un gând – că purtarea

---

Purtarea măștii denotă și mult dramatism, este drama omului, drama individului, care își ascunde identitatea, își ascunde chipul, fața, acest blazon al identificării, pentru a-și salva corpul.

---

măștii, în primul rând, denotă un soi de dramaturgie. Mă gândesc la întreaga tradiție a artei teatrale și nu doar la commedia dell'arte italiană. Totodată, purtarea măștii denotă și mult dramatism, este drama omului, drama individului, care își ascunde identitatea, își ascunde chipul, fața, acest blazon al identificării, pentru a-și salva corpul, adică ne sacrificăm identitatea pentru o estetică a sănătății, o estetică sanitară. Dar cred că viața are prioritate și purtătorul de mască oricând, fiind viu, va putea să și-o scoată, pentru a scrie marile cărți, pentru a crea marile capodopere sau obiecte de artă.

Purtați mască, indiferent de statutul social, indiferent de religie, națiune, sex.

Purtați mască pentru că e despre și pentru sănătate.”

Consemnare de Alexandru VAKULOVSKI